

طرح اولیه راهکارهای مقابله با فناوری‌های حاکمیت‌گریز

(مانند: بلاکچین و اینترنت ماهواره‌ای)

مفهوم گریز از حاکمیت

تا پیش از تشکیل دولت‌شهرها، بازرگانان و تجار در آمدوشد آزاد بوده و بدون هیچ نظارت و کنترلی اقدام به خرید و فروش و جابه‌جایی کالا میان شهرها و کشورها می‌کردند. اما این نسخه از تجارت برای دولت‌های ملی امروزی که قصد حمایت از مردم خود را دارند مناسب نیست. همواره در هر مملکتی گروهی از انسان‌های خودپرست پیدا می‌شوند که برای دستیابی به منافع مادی بیشتر اقدامات انحصاری انجام می‌دهند، یا با تبانی بر کاهش و افزایش قیمت‌ها سایر رقبا را از صحنه اقتصاد بیرون می‌رانند.

دولت‌ها برای حفظ منافع ملت به ناچار در هر سه عرصه سیاسی، فرهنگی و اقتصادی باید کنترل‌های دقیقی داشته باشند و مانع جابه‌جایی و نقل و انتقال کالا و پول بدون مجوز دولتی شوند. مجوزهایی که با هدف ایجاد فرصت‌های برابر اجتماعی اعطا می‌شود.

در میان این اقدامات نظارتی، افرادی تلاش می‌کنند از تور رصد اطلاعاتی نظام حاکمیت فرار کرده و به صورت غیرقانونی به فعالیت بپردازند. معمولاً این افراد قاچاقچی نامیده می‌شوند. اقدام آن‌ها گریز از حاکمیت است.

فناوری‌های حاکمیت‌گریز

ابزارهایی که فرصت فرار از نظارت حکومت را فراهم می‌کنند با پیشرفت فناوری توسعه پیدا کرده‌اند. پدید آمدن ابزارهای جدید و فناوری‌های نوین امکانی را در اختیار قاچاقچیان قرار می‌دهد تا با سهولت بیشتری اقدامات غیرقانونی خود را به انجام برسانند.

به عنوان مثال فردی که قصد خرید مواد مخدر در حجم بالا برای ورود به کشور دارد، باید بتواند قیمت آن را به فروشنده خارجی پرداخت کند. انتقال پول در حجم بالا بدون همکاری بانک‌های داخلی و خارجی ممکن نیست و فعالیت‌های بانکی تحت نظارت دولت‌ها انجام می‌گیرد. اما با استفاده از پول رقوم و دیجیتال، پول اینترنتی، پول غیربانکی، پول فایلی، یا همان رمزارز می‌تواند بدون آگاه شدن نهادهای مسئول مبادرت به نقل و انتقال مالی نماید.

در مثال دیگر، دولت‌ها برای حمایت سیاسی و فرهنگی از جامعه، اینترنت و تبادلات پیام در بستر فضای مجازی را رصد می‌کنند. برخی از سایت‌ها و نرم‌افزارها را محدود و ممنوع کرده و برخی را تشویق و ترویج می‌نمایند. در صورت فراگیر شدن فناوری‌هایی که دسترسی به اینترنت را خارج از مسیر دولتی تسهیل می‌نمایند، این رصد و نظارت ناممکن شده و آسیب‌های فضای مجازی جامعه را

درگیر خواهد کرد.

این قبیل تکنولوژی‌ها و فناوری‌ها که خطر آسیب‌های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی را در جامعه افزایش می‌دهد و مانع نظارت دولت و حاکمیت می‌شود فناوری‌های حاکمیت‌گریز می‌نامیم.

ضرورت مدیریت فناوری‌های حاکمیت‌گریز

اگر نظام اسلامی نسبت خود را با فناوری‌های جدیدی که فرصت‌های خطرناک و آسیب‌زایی فراهم می‌کنند، تا دنیاپرستان اقدامات خود را به صورت مخفیانه انجام دهند و نظارت‌ها و مراقبت‌های دولتی را دور بزنند مشخص و معین نسازد، روشن است که به تدریج گستره فعالیت خود را از دست داده و پیوسته قلمرو رصد آن کوچک و کوچک‌تر خواهد شد، تا حدی که دیگر ماهیت اصلی خود را در حفظ امنیت اجتماعی از دست می‌دهد و کارکرد حاکمیتی نخواهد داشت.

برای جلوگیری از بروز چنین ناهنجاری در جامعه، بایستی مطالعاتی میدانی با رویکردی آینده‌پژوهانه برای شناخت بهتر این فناوری‌ها صورت گیرد، تا بتوان پیش از عبور فرصت‌ها اقداماتی پیشگیرانه را طرح‌ریزی و اجرا کرد.

تعریف پروژه

بخشی از پروژه با هدف شناسایی تمامی فناوری‌های نوینی طراحی خواهد شد که می‌توانند نظارت و مراقبت‌های حاکمیتی را کاهش دهند، در عرصه‌های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی. سپس با ملاحظه نسبت این فناوری‌ها با کارکردهای دولت و نظام، آسیب‌های احتمالی به صورت مفصل احصا می‌گردند. در نهایت راهبردها و راهکارهایی پیشنهاد می‌شود که می‌تواند با خطرات این فناوری‌های حاکمیت‌گریز مقابله کند.

